

POSTANOWIENIE

Dnia 14 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk

w sprawie **W. F.**

oskarżonego z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

(dwukrotnie),

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 listopada 2023 r.

skargi obrońcy oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt XVII Ka 1159/22,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 1 sierpnia 2022 r., sygn. akt VI K 730/21 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k.

postanowił

oddalić skargę, obciążając oskarżonego W. F. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

W. F. został oskarżony o to, że:

1. „w okresie od 2013 roku do stycznia 2018 roku w L. znęcał się psychicznie nad osobą najbliższą to jest nad żoną J. K.-F., w ten sposób, że wywoływał liczne awantury i kłótnie, kierował wobec niej słowa powszechnie uznawane za obelżywe i wulgarne, groził pozbawieniem jej życia i zdrowia, niszczył przedmioty urządzenia domowego oraz inne stanowiące jej własność mienie a w 2016 roku w bliżej nieustalonym czasie w A. poprzez uderzenie jej

pięścią w twarz spowodował u niej obrażenia nosa, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu jej ciała na czas nie dłuższy niż 7 dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k.”, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

2. „w okresie od 2013 roku do stycznia 2018 roku w L. znęcał się psychicznie oraz fizycznie nad osobą najbliższą to jest nad małoletnim synem X.Y., w ten sposób, że wywoływał liczne awantury i kłótnie, kierował wobec niego słowa powszechnie uznawane za obelżywe i wulgarne, groził pozbawieniem życia i zdrowia, szarpał go, uderzał po całym ciele, w tym przedmiotami, a w dniu bliżej nieokreślonym lecz nie później niż w grudniu 2014 roku, poprzez uderzanie kilkukrotne po ciele rurką do nurkowania, spowodował u niego obrażenia ciała postaci wielu zasinień na udach, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu ciała na czas nie dłuższy niż 7 dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k.”, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2020 r., sygn. akt VI K 1094/18, Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, uznał oskarżonego w zakresie czynów opisanych wyżej za winnego tego, że: „w okresie od 2013 roku do stycznia 2018 roku w L. znęcał się psychicznie nad osobami najbliższymi to jest nad żoną J. K.-F. i ich wspólnym synem X.Y., w ten sposób, że wywoływał liczne awantury i kłótnie, kierował wobec nich słowa powszechnie uznawane za obelżywe i wulgarne, groził pozbawieniem jej życia i zdrowia, zachowywał się wobec nich agresywnie poprzez szarpanie i popychanie, poniżał ich w obecności członków rodziny, wyrzucał ich ze wspólnego mieszkania, niszczył przedmioty urządzenia domowego oraz inne użytkowane przez żonę mienie jak telefon komórkowy, a w 2016 roku w bliżej nieustalonym czasie w A. poprzez uderzenie żony pięścią w twarz spowodował u niej obrażenia nosa, które to obrażenia spowodowały naruszenie czynności narządu jej ciała na czas nie dłuższy niż 7 dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k., a w przypadku syna w dniu bliżej nieokreślonym lecz nie później niż w grudniu 2014 roku poprzez uderzanie kilkukrotne po ciele rurką do nurkowania, spowodował u niego obrażenia ciała postaci wielu zasinień na udach, które to obrażenia

spowodowały naruszenie czynności narządu ciała na czas nie dłuższy niż 7 dni w rozumieniu art. 157 § 2 k.k.” tj. przestępstwa określonego w art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary na okres próby wynoszący 3 lata.

Po rozpoznaniu wniesionej przez obrońcę W. F. apelacji Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 17 czerwca 2021 r., sygn. akt XVII Ka 420/21, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Kolejny wyrok w niniejszej sprawie zapadł w dniu 1 sierpnia 2022 r., pod sygn. akt VI K 730/21. Orzeczeniem tym Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu uniewinnił W. F. od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Wyrok ten zaskarżył prokurator Prokuratury Rejonowej Poznań – Wilda zarzucając „obrazę przepisów postępowania, mających wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranych w sprawie dowodów w postaci zeznań świadków i dokumentacji, oparcie wydanego orzeczenia jedynie na części z całokształtu okoliczności w toku rozprawy głównej wynikających m.in. z zeznań pokrzywdzonych J. K.-F., X.Y., świadków A. K.-T., M. T., co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych przyjętym za podstawę wyroku i mającym wpływ na treść orzeczenia, polegającym na uznaniu, że dowody ujawnione na rozprawie i ustalone na ich podstawie okoliczności nie są wystarczające do uznania za udowodniony fakt popełnienia przez oskarżonego W. F. przestępstw z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. na szkodę J. K.-F. i X.Y., podczas gdy prawidłowa analiza zawartego w aktach materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że oskarżony swoim zachowaniem dopuścił się popełnienia zarzucanych mu przestępstw” oraz wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sadowi *meriti*.

Po uzupełnieniu w instancji *ad quem* postępowania dowodowego i rozpoznaniu wskazanej wyżej apelacji oskarżyciela publicznego Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2023 r., sygn. akt XVII Ka 1159/22, uchylił

po raz kolejny zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu do ponownego rozpoznania.

Skargę od tego orzeczenia wniósł obrońca oskarżonego. Zarzucił w niej: „rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k., polegające na uchyleniu zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu VI Wydział Kamy z dnia 1 sierpnia 2022 roku, sygn. akt VI K 730/21 i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na treść przepisu art 454 § 1 k.p.k. podczas gdy:

- w realiach sprawy taka przesłanka przekazania sprawy do ponownego rozpoznania nie zachodziła ze względu na prawidłową ocenę dowodów przez Sąd I instancji – dowodów mających znaczenie dla rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy;
- ocena dowodów została dokonana z przekroczeniem przepisu tj. poza granicami zarzutów w apelacji;
- sąd odwoławczy nie wykazał, że gdyby nie zaistniały stwierdzone uchybienia, to w sprawie mógłby zapisać wyrok skazujący oskarżonego”.

Przy tak sformułowanym zarzucie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy nie jest zasadna.

Wprawdzie trafne są te zawarte w uzasadnieniu skargi uwagi, w których, odwołując się do uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18 (OSNK 2018, z. 11, poz. 27), skarżący podnosi, że możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k., a sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej

instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k., rzecz wszelako w tym, że w niniejszej sprawie warunki te zostały spełnione, o czym przekonują – wbrew odmiennemu zapatrywaniu obrońcy – pisemne motywy orzeczenia sądu *ad quem*.

Nadto, co również zauważa autor skargi, lecz nie wyciąga z tego poprawnych wniosków, przedmiotem kontroli Sądu Najwyższego w ramach postępowania skargowego nie jest badanie sposobu oceny zarzutów zawartych w zwykłym środku odwoławczym przez Sąd drugiej instancji, lecz wyłącznie kontrola poprawności wydania przez ten Sąd orzeczenia kasatoryjnego, a więc wykazania, że w sprawie zmaterializowała się jedna z podstaw takiego postąpienia określona w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Wbrew wywodom skarżącego, Sąd Okręgowy w Poznaniu w uzasadnieniu poddanego kontroli skargowej wyroku w sposób jednoznaczny wskazał, że powodem uchylecia wyroku Sądu Rejonowego był brak możliwości wydania wyroku skazującego, czemu stał na przeszkodzie zakaz *ne peius* określony w art. 454 § 1 k.p.k. Przekonują o tym nie tylko zapisy przedstawione w pkt 5.3.1.4.1. uzasadnienia tego orzeczenia oraz w tej jego części, w której wypowiedziano się „zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny” (s. 8), ale przede wszystkim całościowy wywód zawarty w pkt. 3.1. pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, w którym – po przeprowadzeniu w postępowaniu apelacyjnym uzupełniającego postępowania dowodowego (przesłuchanie w charakterze świadka pokrzywdzonej J. K.-F.) – poddano krytyce całościową ocenę dowodów dokonaną w wyroku Sądu pierwszej instancji. Jeżeli więc wszystkie dowody będące podstawą uznania przez sąd *a quo*, że w sprawie niniejszej zmaterializowała się przesłanka wydania wyroku uniewinniającego wynikająca z dyspozycji art. 5 § 2 k.p.k., ocenione zostały przez Sąd drugiej instancji odmiennie, to trudno wyciągnąć z tego inny wniosek niż ten, że Sąd ten w sposób jednoznaczny dostrzega konieczność wydania w stosunku do W. F. wyroku skazującego.

Co więcej, i z tym twierdzeniem sądu *ad quem* również należy się zgodzić, w realiach tej sprawy, nawet przy przyjęciu, że prawidłowo ustalony stan faktyczny (a tego wszakże w odniesieniu do ustaleń sądu *a quo* nie uczyniono) nie prowadzi

do skazania za czyn z art. 207 § 1 k.k., bo przecież Sąd Okręgowy w tym przedmiocie wyraził kategoriyczny pogląd przeciwny, niewątpliwie otwarta pozostaje kwestia uznania winy oskarżonego, w ramach zarzucanych mu czynów, co do ewentualnego popełnienia przestępstw określonych w art. 190 k.k., art. 217 k.k., czy też wreszcie w art. 216 k.k., czego Sąd pierwszej instancji nie rozważył, pomimo jednoznacznego wskazania zawartego w uzasadnieniu wcześniejszego wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 czerwca 2021 r., sygn. akt XVII Ka 420/21.

To wszystko nie pozostawia wątpliwości, że Sąd odwoławczy nie tylko nie znajduje w tej sprawie podstaw do uwolnienia oskarżonego od odpowiedzialności karnej, lecz wprost wskazuje na konieczność wydania wyroku skazującego.

Nie można przy tym pominąć tego, że bardziej jednoznaczemu stwierdzeniu w tym przedmiocie stoi na przeszkodzie zarówno zasada samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego (art. 8 § 1 k.p.k.), jak i treść art. 442 § 3 k.p.k., zgodnie z którym wiążące dla sądu *meriti* są wyłącznie zapatrywania prawne i wskazania sądu odwoławczego co do dalszego postępowania.

Brak wreszcie podstaw i do tego, aby zgodzić się ze skarżącym, że dokonana przez sąd *ad quem* ocena dowodów nastąpiła z przekroczeniem przepisu tj. poza granicami zarzutów apelacyjnych, co zdaniem obrońcy polegało na krytycznej ocenie zeznań świadków K. B., M. S., czy „pozostałych świadków zawnioskowanych przez obronę”. We wniesionej w tej sprawie apelacji oskarżyciel publiczny zakwestionował, w kontekście swobodnej oceny dowodów określonej w art. 7 k.p.k., ocenę dokonaną przez Sąd Rejonowy w odniesieniu do zeznań świadków i dokumentacji (podkreślenie SN), wskazując wprowadzić na depozycje pokrzywdzonych J. K.-F. i X.Y. oraz świadków A. K.-T. i M. T., co nie oznacza, że ocena innych dowodów szczegółowo niewymienionych, nie została również poddana krytyce, bo przecież to także w oparciu o nie wydany został w ponowionym postępowaniu pierwszoinstancyjnym wyrok uniewinniający. Co więcej, gdyby Sąd drugiej instancji – wydając orzeczenie kasatoryjne – nie odniósł się do wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy dowodów, słuszenie mógłby spotkać się z zarzutem uchybienia regulacji wynikającej z art. 410 k.p.k., co było jednym z

istotnych elementów wniesionej na niekorzyść oskarżonego apelacji i to właśnie w kontekście wskazanych wyżej świadków, których depozycje obciążały W. F.

Trudno wreszcie zgodzić się z tą, zasadniczą częścią wniesionej skargi, w której skarżący dokonuje własnej oceny: znaczenia zamknięcia procedury Niebieskiej Karty, przeprowadzki do A. wspólnie z oskarżonym, wystąpienia przez pokrzywdzoną z pozwem o rozwód bez orzekania o winie i bez orzeczenia o pozbawieniu władzy rodzicielskiej, incydentu na spotkaniu ze znajomymi w W. B. oraz zeznań X.Y. Pomijając nawet to, że ocena ta ma charakter wybitnie subiektywny, przypomnieć raz jeszcze należy, że Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym nie poddaje kontroli ocen i wniosków wyprowadzonych z dowodów przez sąd *ad quem*, lecz wyłącznie zasadność lub niezasadność postąpienia przez ten Sąd w uwzględnieniu zapisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Na taką konieczność ponowienia postępowania przed Sądem pierwszej instancji, a wynikającą z przesłanki określonej w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. w zw. art. 454 § 1 k.p.k., Sąd Okręgowy w Poznaniu wskazał i w sposób jednoznaczny oraz poprawny uzasadnił celowość takiego postąpienia.

Z powołanych względów należało orzec jak na wstępie, co implikowało również obciążenie oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

[K.K.]

[ał]